

Sammandrag

Stylman, V. & Jalolahti, J. 2018. Yrkeskunnandet i grundexamen i husteknik. Helsingfors: Nationella centret för utbildningsutvärdering.

Utvärderingen gäller yrkeskunnandet i grundexamen i husteknik. Utvärderingsmaterialet har samlats in från yrkesprov och det kompletterande material som beskriver hur de anordnas. Resultaten beskriver vitsord för yrkesprov samt verksamhet som gäller anordnande av yrkesprov. Utvärderingen gällde alla studerande som inlett grundexamen i husteknik som grundläggande yrkesutbildning hösten 2014 och alla de enheter som ordnar utbildningen i fråga. Utvärderingsmaterialet samlades in under hela utbildningen fram till slutet av vårterminen 2017. Kvantitativa uppgifter som beskriver vitsord och yrkesprov kompletterades med utbildningsanordnarnas självutvärderingar. Dessutom analyserades de planer för utförande och bedömning av yrkesprov och beskrivningar av yrkesprovets innehåll som godkänts av organet för yrkesprov. Vid analysering av materialet och resultaten utnyttjades kompetensen hos lärare inom branschen.

Utvärderingen av inlärningsresultat baserade sig på yrkesprov, och därmed gällde den yrkeskunnandet. De krav på yrkesskicklighet och bedömningskriterier som ställts på utbildningen i examensgrunderna utgör bedömningsgrunden. Bedömningen av kunnandet i yrkesproven gäller behärskandet av den kunskap som ligger till grund för arbetet, behärskandet av arbetsprocessen, arbetsmetoderna, arbetsredskapen och materialet samt nyckelkompetenserna för livslångt lärande. Därmed utgör examensgrunderna en central utgångspunkt för utvärderingen.

Utvärderingen av inlärningsresultaten inom yrkesutbildningen är utvecklande till sin karaktär, och vid genomförandet av utvärderingen betonas utbildningsanordnarnas aktiva deltagande och växelverkan vid utvärderingen. Materialet samlades direkt via yrkesprov som genomfördes av utbildningsanordnarna. Den utvecklande karaktären beskrivs även av självvärdering som genomförs av utbildningsanordnarna samt feedbackrapporter som lämnats till utbildningsanordnarna och utifrån vilka anordnarna kan jämföra sina egna resultat med nationella resultat.

Utvärderingsmaterialet samlades in från alla utbildningsanordnare (n = 40). Materialet omfattade 931 studerande och 5 375 yrkesprov. Utvärderingen gällde även specialstuderande. Materialet omfattade yrkesprov för 668 specialstuderande. Materialet innehöll planer för yrkesprov från 35 utbildningsanordnare och beskrivningar av yrkesprov från sammanlagt 5 362 yrkesprov. Självutvärderingsmaterial levererades av 34 anordnare.

Knappt en tredjedel (30 %) av studerandena fick det slutliga vitsordet berömlig för yrkesprovet, 55 procent fick vitsordet god och 15 procent nöjaktig. Flest berömliga vitsord (37 %) gavs för nyckelkompetens för livslångt lärande. Studerandena fick flest nöjaktiga vitsord i behärskandet av den kunskap som ligger till grund för arbetet (20 %). Medeltalen för bedömningsobjekten

varierade mellan 2,02 och 2,25 på skalan 1–3. Medeltalet för de slutliga vitsorden för yrkesprovet var 2,15. Det fanns inga skillnader i vitsorden mellan könen. Däremot förekom det skillnader i vitsorden mellan utbildningsanordnare och områden.

Specialstuderandena hade fler nöjaktiga och färre berömliga vitsord jämfört med de övriga studerandena. Det vanligaste vitsordet för specialstuderande inom alla kompetensområden var god och alla specialstuderande utförde yrkesproven utan anpassade mål.

Utbildningens arbetslivsorientering genomförs rätt svagt i utbildningen för grundexamen i husteknik. Den största delen (73 %) av yrkesproven i husteknik genomfördes på läroanstalter. Även för specialstuderandenas del anordnades yrkesproven mestadels på läroanstalter. Enligt utbildningsanordnarna finns det måttligt med tillgängliga arbetsplatser för att skaffa kompetensen i enlighet med examensmålen, men tillgången till yrkesprovsplatser enligt målsättningarna bedömdes vara rätt svag.

Vitsorden i yrkesproven var beroende av bedömarna. Att en representant för arbetslivet deltog i bedömningen garanterade bättre vitsord för studeranden och vitsorden i yrkesprov som utfördes på arbetsplatser var klart bättre än i yrkesprov som utfördes på läroanstalten. Utvärderingen lyfte fram utvecklingsbehoven i bedömningskompetensen hos arbetsplatshandledarna och i arbetslivskompetensen hos lärarna. Utvecklingsbehov upptäcktes även när det gäller integreringen av yrkesämnen och gemensamma examensdelar och insamling och utnyttjande av den uppföljnings- och feedbackinformation som utbildningsanordnarna sammanställer samt utvecklingen av yrkesprov.